

Mời các em học sinh và quý thầy cô tham khảo hướng dẫn soạn Bài 2: Cuộc chia tay của những con búp bê Ngữ Văn lớp 7 tập 1 VNEN được đội ngũ chuyên gia biên soạn đầy đủ và ngắn gọn dưới đây.

Hoạt động khởi động Bài 2: Cuộc chia tay của những con búp bê

Các bạn trong nhóm cùng nhau xây dựng đoạn văn với nội dung: Điều em mong muốn về gia đình của mình.

Chỉ rõ: đoạn văn đã đảm bảo tính liên kết về nội dung và hình thức như thế nào?

Trả lời

Đoạn văn: Điều em mong muốn về gia đình của mình.

Tổ ấm gia đình rất quý giá và quan trọng đối với mỗi người. Gia đình là điểm tựa vững chắc để ta lớn lên, là bến đỗ bình yên tràn đầy tình yêu thương và sự đùm bọc khi ta trở về. Đó là nơi mà các thành viên trong gia đình cùng nhau chia ngọt sẻ bùi, trao cho nhau niềm tin, niềm hy vọng. Tôi luôn mong gia đình mình được hạnh phúc, mạnh khỏe và yêu thương nhau.

- Đoạn văn trên đã đảm bảo tính liên kết về nội dung, các câu văn liên kết về đề tài: Điều em mong muốn về gia đình mình

- Về hình thức, đoạn văn đã sử dụng phép thế.

Hoạt động hình thành kiến thức Bài 2: Cuộc chia tay của những con búp bê

1. Đọc văn bản: Cuộc chia tay của những con búp bê

2. Tìm hiểu văn bản

a) Dựa vào nội dung câu chuyện Cuộc chia tay của những con búp bê, cùng bàn luận để thực hiện những yêu cầu sau:

(1) Liệt kê những sự việc chính của câu chuyện

(2) Truyện có những nhân vật nào? Nhân vật chính là ai?

(3) Chi tiết nào trong truyện khiến em xúc động nhất? Vì sao?

(4) Nêu ý nghĩa của câu chuyện.

Trả lời

(1) Các sự việc chính của câu chuyện:

- Bố mẹ Thành và Thủy chia tay.
- Thành và Thủy chia đồ chơi.
- Thủy chia tay cô giáo và lớp học.
- Cuộc chia tay cảm động giữa hai anh em Thành và Thủy

(2) Nhân vật chính của truyện là hai anh em Thành và Thủy.

(3) Chi tiết khiến em xúc động nhất là Cuối câu chuyện Thủy để lại 2 con búp bê ở bên nhau, quàng tay vào nhau thân thiết, để chúng ở lại với anh mình. Cảm động biết bao khi chúng ta chứng kiến tấm lòng nhân hậu, tốt bụng, chan chứa tình yêu thương của Thủy. Thà mình chịu thiệt thòi còn hơn để anh mình phải thiệt. Thà mình phải chia tay chứ không để búp bê phải xa nhau. Qua đó ta cũng thấy được ước mơ của Thủy là luôn được ở bên anh như người vệ sĩ luôn canh gác giấc ngủ bảo vệ và vá áo cho anh. Chi tiết đó thể hiện tình yêu thương của cô dành cho học trò của mình và cả sự xót xa khi em phải gác lại ước mơ đến trường, đi làm kiếm sống khi còn quá nhỏ.. và khiến mọi người cảm thấy xót xa hơn.

(4) Tổ ấm gia đình vô cùng quý giá và quan trọng. Mọi người hãy cố gắng bảo vệ và giữ gìn, không nên vì bất cứ lý do gì làm tổn hại đến những tình cảm tự nhiên, trong sáng ấy

b) Trong truyện, tâm trạng của bé Thủy được miêu tả khi em ở nhà và khi em đến chào cô giáo cùng các bạn. Em thấy Thủy có những nét tâm trạng giống và khác nhau như thế nào giữa hai khung cảnh này?

Trả lời

Thủy có những nét tâm trạng giống và khác nhau khi ở nhà và ở trường là:

Những nét tâm trạng giống và khác nhau khi ở nhà và ở trường	ở nhà	ở trường
Giống nhau	Buồn, đau đớn, xót xa khi gia đình tan vỡ và phải chia tay những thứ thân thuộc, xa thầy cô bạn bè.	
Khác nhau	Thủy cố kìm nén những giọt nước mắt, em như người mất hồn, loạng choạng bám vào cánh tay anh.	không kìm được giọt nước mắt mà khóc nức nở vì em biết từ nay em không còn được đến trường để học, không còn được gặp bạn bè và cô giáo.

c) Một số nhân vật trong câu chuyện đã có những hành động xoa dịu nỗi đau của Thủy. Em hãy tìm những hình ảnh, chi tiết trong câu chuyện chứng tỏ điều đó.

Trả lời

Một số nhân vật trong câu chuyện đã có những hành động xoa dịu nỗi đau của Thủy:

- Nhân vật Thành: nhường hết đồ chơi cho em. Rồi khi thấy em khóc, thành đã “đứng dậy, lấy chiếc khăn mặt ướt cho em”.
- Các bạn trong lớp: nắm chặt tay Thủy như chẳng muốn rời.
- Cô giáo tặng cho Thủy một quyển sổ cùng một chiếc bút máy.

d) Qua câu chuyện này, tác giả đã đề cập đến những nội dung nào về quyền của trẻ em.

Trả lời

Qua câu chuyện, tác giả đã đề cập đến những quyền cơ bản của trẻ em.

- Quyền được cha mẹ yêu thương, chăm sóc, được sống trong một gia đình hạnh phúc.

- Quyền được đến trường học tập.

3. Tìm hiểu bố cục và những yêu cầu về bố cục của văn bản

a) Sự sắp đặt nội dung các phần trong văn bản theo một trình tự, một hệ thống rành mạch và hợp lí được gọi là bố cục. Theo em, vì sao khi xây dựng văn bản, cần phải quan tâm tới bố cục?

Trả lời

Khi xây dựng văn bản cần phải quan tâm tới bố cục, vì khi sắp đặt nội dung các phần trong văn bản một cách rành mạch, hợp lí sẽ tạo nên sự thống nhất về nội dung và hình thức và làm nổi bật tư tưởng, chủ đề của tác phẩm.

b) Đọc câu chuyện sau và trả lời câu hỏi:

Có một con ếch quen thói coi trời bằng vung, nên cứ nghênh ngang đi lại khắp nơi, nhâng nháo nhìn trời và kêu ồm ộp. Trước kia, ếch sống ở trong giếng. Tại vì năm ấy trời mưa, nước trong giếng dâng lên tràn bờ, đưa ếch ra ngoài.

Khi ở đáy giếng, ếch nhìn lên và nó thấy trời bé tí ti, chỉ bằng cái vung thôi. Còn nó thì oai ghê lắm, vì nó đã cất tiếng kêu thì tất thấy bọn cua, ốc, nhái ở giếng đều phải hoảng sợ. Cuối cùng, nó bị một con trâu giẫm bẹp.

- Câu chuyện trên đã có bố cục hay chưa?
- Cách kể chuyện như trên có chỗ nào bất hợp lí?
- Theo em, nên sắp xếp bố cục câu chuyện trên như thế nào?

Trả lời

- Câu chuyện trên chưa có bố cục. Cách sắp xếp ngược trình tự. => Câu chuyện không còn ý nghĩa phê phán và không mang tính chất hài nữa.
- Có thể sắp xếp bố cục câu chuyện như sau:

Có một con ếch quen thói coi trời bằng vung. Trước kia, ếch sống ở trong giếng. Khi ở đáy giếng, ếch nhìn lên và nó thấy trời bé tí ti, chỉ bằng cái vung thôi. Còn nó thì oai ghê lắm, vì nó đã cất tiếng kêu thì tất cả bọn cua, ốc, nhái ở giếng đều phải hoảng sợ. Tại vì năm ấy trời mưa, nước trong giếng dâng lên tràn bờ, đưa ếch ra ngoài. Nó cứ nghênh ngang đi lại khắp nơi, ngang nháo nhìn trời và kêu ồm ộp. Cuối cùng, nó bị một con trâu giẫm bẹp.

c) Hãy nêu bố cục của truyện *Cuộc chia tay của những con búp bê* theo ba phần mở bài, thân bài, kết bài

Trả lời

Bố cục của truyện *Cuộc chia tay* của những con búp bê:

- Mở bài: từ đầu đến ... sung mừng lên vì khóc nhiều: Cuộc chia tay với búp bê.
- Thân bài: từ đêm qua..... anh xin hứa: Cuộc chia tay với cô giáo, bạn bè và anh Thành.
- Kết bài: Từ “Tôi mếu máo trả lời...” đến hết: Truyện kết thúc bằng cảnh Thành “mếu máo” nhìn em trèo lên xe và chiếc xe rồ máy, phóng đi mất hút.

4. Tìm hiểu về tính mạch lạc của văn bản

a) Những nhận định sau nói về tính mạch lạc của văn bản. Hãy cho biết : Nhận định nào đúng , nhận định nào sai? Đánh dấu X vào ô phù hợp.

Nhận định

- (1) Các câu, các ý trong văn bản cần được tiếp nối theo một trình tự rõ ràng, hợp lí.
- (2) Từng nội dung của văn bản cần được chia tách riêng rẽ, độc lập theo các hướng khác nhau.
- (3) Các phần, các đoạn trong văn bản cùng hướng về một đề tài, một chủ đề xuyên suốt.
- (4) Các phần, các đoạn của văn bản cần sắp xếp trước sau hô ứng nhau làm cho chủ đề liền mạch và gợi hứng thú cho người đọc, người nghe.

Trả lời

Nhận định	Đúng	Sai
(1) Các câu, các ý trong văn bản cần được tiếp nối theo một trình tự rõ ràng, hợp lí.	X	
(2) Từng nội dung của văn bản cần được chia tách riêng lẻ, độc lập theo các hướng khác nhau.		X
(3) Các phần, các đoạn trong văn bản cùng hướng về một đề tài, một chủ đề xuyên suốt.	X	
(4) Các phần, các đoạn của văn bản cần sắp xếp trước sau hô ứng nhau làm cho chủ đề liền mạch và gợi hứng thú cho người đọc, người nghe.	X	

b) Theo em, khi tạo lập văn bản để đảm bảo tính mạch lạc cần lưu ý những gì?

Trả lời

Khi tạo lập văn bản, để đảm bảo tính mạch lạc cần chú ý những điều:

- Các phần, các đoạn, các câu trong văn bản đều làm nổi bật đề tài, một chủ đề.
- Các câu các ý trong văn bản cần được tiếp nối theo một trình tự rõ ràng hợp lí, giúp cho chủ đề liền mạch cảm xúc.
- Thể hiện được mục đích giao tiếp hoặc thông điệp mà người tạo lập văn bản muốn truyền tải.

Hoạt động luyện tập Bài 2: Cuộc chia tay của những con búp bê

1. Theo em, văn bản sau có đảm bảo tính mạch lạc không? Vì sao?

RÙA VÀ THỎ

Ngày xưa ngày xưa có một con thỏ và một con rùa chạy thi xem ai nhanh hơn. Thỏ xuất phát nhanh như tên bắn, chạy thụt mạng một hồi, thấy rằng đã bỏ khá xa đối thủ Rùa, thỏ nghĩ nó nên nghỉ dưới một tán lá cây bên đường và thư giãn trước khi tiếp tục cuộc đua. Thỏ ngồi dưới bóng cây và nhanh chóng ngủ thiếp đi. Rùa từ từ vượt qua thỏ và sớm kết thúc đường đua và dành chiến thắng. Thỏ vô cùng thất vọng vì thua và nó nhận ra rằng nó đã thua chỉ vì quá tự tin, bất cẩn và thiếu kỷ luật. Nếu nó không xem mọi thứ quá dễ dàng và chắc chắn thì rùa không thể nào có cơ hội thắng được nó. Vì thế, nó quyết định thách thức một cuộc đua mới. Rùa đồng ý.

Lần này, thỏ chạy với tất cả sức lực của nó và chạy suốt một mạch về đích. Nó bỏ xa rùa đến mấy dặm đường.

Rùa đã suy ngẫm kết quả và nhận ra rằng, nó không có cách nào thắng được thỏ trên đường đua vừa rồi. Nó đã suy nghĩ thêm và thách thỏ một cuộc đua khác nhưng có một chút thay đổi về lộ trình. Thỏ đồng ý. Chúng bắt đầu cuộc đua. Như đã tự hứa với mình là phải luôn nhanh, thỏ bắt đầu chạy và chạy với tốc độ cao nhất cho đến bên bờ sông. Vạch đích đến còn hai cây số nữa, ở bên kia bờ sông. Thỏ đang ngồi xuống và tự hỏi, không biết phải làm sao. Trong lúc đó, rùa đã đến nơi, lội xuống sông và bơi qua bờ bên kia, tiếp tục chạy và kết thúc đường đua.

Đến lúc này thỏ và rùa đã trở thành đôi bạn thân thiết và họ cùng nhau suy ngẫm. Cả hai quyết định tổ chức một cuộc đua cuối cùng nhưng học sẽ cùng chung một đội.

Cuộc đua bắt đầu, thỏ cũng rùa chạy đến bên bờ sông, rùa lội xuống và cũng thỏ bơi qua bên kia bờ sông. Lên bờ, thỏ lại cũng rùa đưa cả hai cùng về đích. Và chúng nhận ra rằng đã về đích sớm hơn rất nhiều so với các lần đua trước.

Trả lời

- Văn bản trên đã đảm bảo tính mạch lạc, rõ ràng với bố cục ba phần:

+ Phần 1: từ đầu đến... giành chiến thắng”: Kể lại việc Rùa và Thỏ chạy thi và Rùa giành chiến thắng.

+ Phần 2: từ “Thỏ vô cùng thất vọng.... kết thúc đường đua”: Kể về cuộc đua thứ hai, Rùa tiếp tục giành chiến vì Thỏ không thể đi qua sông.

+ Phần 3: từ “Đến lúc này” đến hết. Rùa và Thỏ trở thành đôi bạn thân và họ cùng chung một đội tham gia cuộc đua cuối cùng.

- Văn bản có tính mạch lạc, liên kết rõ ràng vì các phần, các đoạn trong văn bản đều nói về hai nhân vật chính là Rùa và Thỏ, nó biểu hiện một chủ đề chung xuyên suốt là các cuộc đua của Rùa và Thỏ.

a. Các nhóm chuẩn bị bài nói trong khoảng 5 phút với yêu cầu: Nêu cảm nhận của nhóm em khi đọc xong truyện *Cuộc chia tay của những con búp bê*.

Trả lời

Dàn ý cảm nhận tác phẩm “Cuộc chia tay của những con búp bê”:

1. Mở bài:

- Giới thiệu về tác giả Khánh Hoài (tiểu sử, các tác phẩm chính....)

- Giới thiệu về văn bản “Cuộc chia tay của những con búp bê” (xuất xứ, tóm tắt, khái quát giá trị nội dung và giá trị nghệ thuật,...)

2. Thân bài:

a. Cảnh hai anh em Thành và Thủy chia đồ chơi

- Tâm trạng của Thành và Thủy khi biết tin hai anh em sắp phải xa nhau:

+ Thủy: bắt giắc run lên bần bật, kinh hoàng và tuyệt vọng, khóc cả đêm, mất hồn, loạng choạng, không cho chia rẽ hai con búp bê, buồn thăm thẳm,...

+ Thành: cắn chặt môi để khỏi bật lên tiếng khóc to, nhưng nước mắt cứ tuôn ra như suối, ướt đầm cả gối và hai cánh tay áo, lạy trời đây chỉ là một giấc mơ

⇒ Hai anh em đau khổ, ngậm ngùi trước nỗi đau chia xa

- Hai anh em nhớ lại những kỉ niệm đã có cùng nhau:

+ Thủy mang kim ra tận sân vận động vá áo cho anh

+ Thành giúp em học, chiều nào cũng đến đón em về

- Khi chia đồ chơi, tình cảm yêu thương và sự gắn bó của hai anh em càng thể hiện rõ:

+ Chia đồ chơi, Thành nhường hết cho em

+ Thủy thương anh, “không có ai gác đêm cho anh ngủ nên nhường lại cho anh con vệ sĩ”.

⇒ Thành và Thủy rất mực gần gũi, quan tâm, yêu thương và sẵn sàng chia sẻ cùng nhau.

b. Thủy chia tay cô giáo và lớp học

- Khóc thút thít vì Thủy phải chia xa nơi này mãi mãi và có thể Thủy sẽ không còn được đi học nữa.

- Cô giáo tái mặt, nước mắt dàn dụa.

- Bọn trẻ khóc mỗi lúc một to hơn.

⇒ Mọi người đều ngạc nhiên, thương xót và đồng cảm với nỗi bất hạnh của Thủy.

- Bức tranh cảnh vật vẫn tươi vui như mọi ngày: mọi người vẫn đi lại bình thường, nắng vàng ươm trùm lên cảnh vật.

c. Cảnh hai anh em Thành và Thủy chia tay nhau:

- Tâm trạng và hành động của Thủy:

- + Thủy như người mất hồn, mặt tái xanh như tàu lá.
  - + Lấy con Vệ Sĩ ra đặt cạnh đầu giường anh để nó gác đêm cho anh ngủ.
  - + Nhắc anh, lúc nào có áo rách, tìm về chỗ em để em vá.
  - + Cuối cùng, Thủy đặt con Em Nhỏ ở lại và dặn anh không bao giờ được để chúng nó ngồi xa nhau.
  - Tâm trạng của Thành: máu máo, chân như chôn xuống đất, hứa với em sẽ để con Vệ Sĩ và Em Nhỏ cạnh nhau.
  - Kết hợp phương thức biểu cảm: đau đớn, xót xa, buồn đau, thương cảm với hoàn cảnh nhân vật.
- ⇒ Khung cảnh chia tay đau thương, buồn bã, ngậm ngùi của hai anh em Thành và Thủy.

3. Kết bài:

- Khái quát lại giá trị nội dung và nghệ thuật:
  - + Nội dung: ca ngợi tình cảm anh em, tình cảm gia đình thấm thiết. Đồng thời, phản ánh hiện tượng xã hội: li hôn và hậu quả của nó.
  - + Nghệ thuật: cách kể chuyện hấp dẫn, miêu tả tâm lí nhân vật sắc sảo, kết hợp giữa quá khứ và hiện tại,...
- Cảm nhận của bản thân về văn bản: để lại nhiều cảm xúc, gợi nhắc về tình cảm gia đình, tình anh em, bài học về hạnh phúc gia đình...

Hoạt động vận dụng Bài 2: Cuộc chia tay của những con búp bê

Câu chuyện *Cuộc chia tay của những con búp bê* đã cho chúng ta thấy tình cảm anh em chân thành, thấm thiết. Em hãy tìm hiểu và kể lại một câu chuyện trong thực tế cuộc sống về tình cảm sâu nặng này.

Trả lời

Bé 9 tuổi bán nước chanh thu 6.000 USD chữa bệnh cho em

Chỉ trong 2 tiếng đồng hồ, Andrew đã kiếm được khoản tiền lớn để mua thuốc và gấu bông cho em trai.

Gia đình đem kho báu đào được gửi trả hàng xóm

Andrew (hàng trên, thứ hai từ trái sang) được các bạn hỗ trợ bán nước chanh.

Cậu bé Andrew Emery sống cùng bố mẹ và em trai Dylan ở bang South Carolina (Mỹ). Em của Andrew bị bệnh Krabbe, một chứng rối loạn hiếm gặp ở hệ thần kinh.

Vào cuối tháng 5, cậu bé 9 tuổi đã dành 2 giờ để bán nước chanh lấy tiền giúp bố mẹ trả hóa đơn viện phí và thuốc cho em trai. Ngoài ra, Andrew và nhóm bạn của mình cũng bán áo phông có in chữ TeamDylan (Đội của Dylan) mang ý nghĩa ủng hộ cho người em bé nhỏ đang chữa bệnh. Số tiền thu được từ việc kinh doanh là gần 6.000 USD.

Em trai của Andrew còn nhỏ nhưng đã mắc bệnh hiểm.

Theo CBS, Andrew cũng quyên được 1.500 USD từ một buổi hòa nhạc nhỏ và 5.600 USD trên trang mạng được lập để ủng hộ em mình.

(Sưu tầm)

Hoạt động tìm tòi mở rộng Bài 2: Cuộc chia tay của những con búp bê

1. Tìm đọc những thông tin nói về quyền trẻ em. Cùng bình luận với người thân/ bạn bè về quyền thực hiện quyền trẻ em.

Trả lời

Điểm chính của Công ước Quốc tế về Quyền Trẻ em 1989 yêu cầu:

“Các quốc gia thành viên phải bảo đảm cho trẻ em có đủ khả năng hình thành quan điểm riêng của mình, được quyền tự do phát biểu những quan điểm đó về mọi vấn đề tác động đến trẻ em, và những quan điểm của trẻ em phải được coi trọng một cách thích đáng, tương ứng với độ tuổi và mức độ trưởng thành của trẻ em.”

Trong văn bản gốc có đến 54 điều và 29 quyền trong một ngôn ngữ rất phức tạp và chắc chắn không dễ hiểu với trẻ. UNICEF, tổ chức về quyền trẻ em của Liên Hợp Quốc, tóm lược văn bản 20 trang này trong 10 quyền cơ bản:

- Quyền được đối xử bình đẳng và bảo vệ chống lại sự kỳ thị phân biệt tôn giáo, nguồn gốc và bình đẳng giới;
- Quyền có tên gọi và quốc tịch;
- Quyền về sức khỏe và y tế;
- Quyền được giáo dục và đào tạo;
- Quyền giải trí, vui chơi và tiêu khiển;
- Quyền tự tìm hiểu thông tin, quyền phát biểu, quyền được lắng nghe và tụ họp;
- Quyền riêng tư và sự giáo dục không bạo lực trong ý nghĩa của bình đẳng và hòa bình;
- Quyền được trợ giúp ngay lập tức trong trường hợp khẩn cấp và thảm họa, và được bảo vệ khỏi sự tàn ác, bỏ bê, lạm dụng, khai thác và bách hại;
- Quyền có 1 gia đình, được sự chăm sóc của cha mẹ và có một chỗ trú ngụ an toàn;
- Quyền được chăm sóc cho trẻ em khuyết tật.

Trong thực tế điều này có nghĩa rằng trẻ em có quyền được sống trong 1 môi trường an toàn mà không bị phân biệt đối xử. Trẻ em có quyền tiếp cận nước, thức ăn, được chăm sóc y tế, giáo dục và có tiếng nói trong các quyết định có ảnh hưởng đến hạnh phúc, phúc lợi của trẻ.

2. Hãy suy tâm và phân tích một ví dụ thực tế để thấy rằng nếu trong khi nói và viết, chúng ta không chú ý đến tính mạch lạc của văn bản thì người nghe, người đọc sẽ không thuận lợi trong việc theo dõi, tiếp nhận nội dung của văn bản đó.

Trả lời

“Chiến tranh – hai chữ gọi lên sự bất lực của tình thương, mát mát đến cực độ. Dù chiến tranh xảy ra dưới hình thức nào đi chăng nữa thì những người tham gia trực tiếp vào chiến tranh cũng đều phải trả giá. Khi thời gian đã trôi qua lâu nó giống như một vết sẹo nhưng nếu vô tình ta chạm vào vết sẹo ấy lại âm ỉ chảy máu - giọt máu của hòa bình nhưng mang mùi vị chiến tranh.

Hòa bình lập lại, trên các nẻo đường của dải đất hình chữ “S” này, mọi người đều hân hoan đón chào một trang lịch sử mới của dân tộc. Người người nhà nhà thu đua tham gia vào công cuộc xây dựng xã hội chủ nghĩa với niềm tin hy vọng vào tương lai tươi sáng hơn.”

- Đoạn văn trên không có tính mạch lạc vì các câu văn không thống nhất với đề tài. Đoạn đầu là đề tài chiến tranh nhưng đoạn sau lại viết về hòa bình.